

Presumptes mentides

Acostumo a començar les columnes avergonyint-me per algun dèficit personal en l'extens àmbit del saber. En aquest cas, em declaro coneixedor de la llei a nivell d'usuari —com el que es sol posar en els currículums quan es parla de la destresa davant l'apassionant món de l'ofimàtica. De fet, ja diu un principi jurídic que el desconeixement de la llei no eximeix de complir-la. Esclar que per a la reflexió que em dispo a fer, no cal ser pas un Perry Mason, ni tan sols un jutge Garzón de pa sucats amb oli. Amb ètica i sentit comú n'hi ha de sobres.

Estem cansats de veure pel·lícules i sèries nord-americanes amb complexes trames judicials en què, per damunt de qualsevol delictes (encara que un reu sigui sentenciat a morir a la cadira elèctrica) el que resulta més greu davant l'autoritat judicial és l'acte de cometre perjuri. O sigui, i cito el diccionari normatiu, «jurar en fals, mancar al jurament donat.» És a dir, faltar a la veritat (sovint per propi interès). Ras i curt: mentir com un vulgar lladregot de nectarines.

Als Estats Units —que en molts aspectes no són precisament un mirall— castiguen molt durament els falsos testimonis, no únicament quan aquests es produeixen «on court» (davant del tribunal) sinó també en comissions d'investigació, en compareixences públiques a les institucions o davant dels mitjans de comunicació. De fet, Richard Nixon, el president del Watergate, va dilapidar la seva carrera i es va veure obligat a dimitir quan es va trobar al cap del carrer. Mentir pot ser pitjor que robar, encara que el perjuri pretengui protegir terceres persones i es descobreixi passats una anys del delictes. Mentir és molt greu fins i tot amb caràcter retroactiu.

Igual que a Catalunya i a l'estat espanyol, oi? Amb tots els escàndols de corrupció, prevaricació i espionatge, a la majoria ens vénen ganes de posar uns quants polítics de cara a la paret i no deixar-los girar fins que hagin confessat tota la veritat o, directament, els caigui la cara de vergonya. I n'hi ha mols que el tenen dur, el rostre. Duríssim! Que ja n'hi ha prou de rodes de premsa i declaracions negant la veritat i escudant-se davant de martingales que no s'aguanten per enlloc. Es deuen pensar que els ciutadans som imbècils i que ja s'hi val tot per conservar la poltrona o seguir donant gas a fons al «modus vivendi» del nou ric que és tan pobre que només té diners.

Al festival de la mentida ja s'hi apunta tothom: polítics, empresaris, diaris i opinadors de tercera. Sota la presumpció d'innocència es diuen barbaritats i es justifiquen delictes flagrants. I com que la justícia va com va i està fiscalitzada (mai tan ben dit) pel poder polític, aquí el més tonto fa rellotges i busca un bon titular.

Arribats a aquest punt, però, la gran pregunta que em faig és què passaria si per cada mentida ventilada caigués tot el pas de la justícia sense moratòries ni possibilitats de fugida per la tangent? Quants dies més han de passar perquè Fèlix Millet entri a la presó? Quants mesos haurem d'esperar perquè els tribunals sancionin a diaris com «El Mundo» amb sumes tan milionàries que facin repensar les farses que publiquen? Algú es creu que el tal Bárcenas no treballava pel PP fins fa quatre dies i ara els té agafats tots pel ganyot?

Evidentment que cal aportar proves, però no pot ser que confonguem les parts amb el tot. El ciutadà és castigat sistemàticament quan es separa només un mil·límetre de la legalitat i vigent. Se'l sanciona i se'l sentència sense que pràcticament mai pugui revertir el signe dels litigis amb l'administració. I, mentrestant, els polítics oculten informació, falten a la veritat i, com en Tarzan, van saltant d'una liana a l'altra de l'entramat jurídic abans d'asseure's davant d'un tribunal competent que els faci pagar, com a mínim, pel reguitzell de mentides que etziben a tort i a dret amb total impunitat. Certament, tot plegat és molt injust.